

Rizika Internetu pro učitele

Jiří Průša
CZ.NIC, z. s. p. o.
jiri.prusa@nic.cz

CZ.nic | SPRÁVCE
DOMÉNY CZ

Představení sdružení CZ.NIC

- 100 % **nekomerční subjekt** (nezisková organizace; z. s. p. o.) založený 1998 předními ISP → **otevřený subjekt** – 116 členů
- **Počet zaměstnanců:** 129 (112,8) – Praha, České Budějovice, Brno, Plzeň
- **Hlavní úkol:** správa domény .cz
- **Dlouhodobý cíl:** zvyšování kultivovanosti českého Internetu
- **Další aktivity**

JAK NA
INTERNET

CSIRT.CZ

**TURRIS
OMNIA**

**BEZPEČNĚ
NA NETU**

CZ.nic | SPRÁVCE
DOMÉNY CZ

On-line výzvy (challenge)

Rodina Reynders

CZ.nic | SPRÁVCE
DOMÉNY CZ

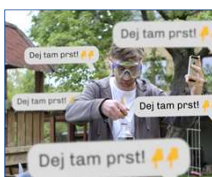
On-line výzvy (challenge)

- Výzvy ke splnění úkolu, dnes typicky šířené přes sociální sítě (*Instagram, Tik Tok...*).
- Slovo „challenge“ je mezi dětmi dnes módní, ne všechny výzvy jsou nebezpečné.
- Rozšířené závadové výzvy:
 - Chocking game
 - Deodorant challenge
 - Tidepod challenge
 - InMyFeelings / Kiki Challenge

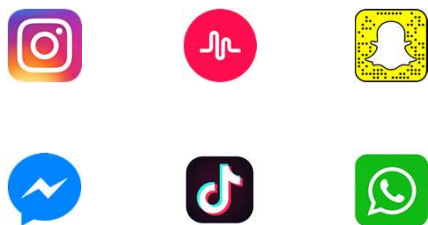
On-line výzvy : rady pro učitele

- **Zachovejte klid a zjistěte si informace**
Ne všechny výzvy jsou rizikové.
- **Upozorněte na nebezpečí a následky**
Děti nebezpečí často podceňují.
- **Vyvarujte se zobrazování děsivého obsahu.** Místo toho zkuste zvolit pozitivní obsah.
- **Mluvte o tlaku vrstevníků**
Mnoho dětí se zapojí jen proto, že je k tomu donutí kamarádi/spolužáci.

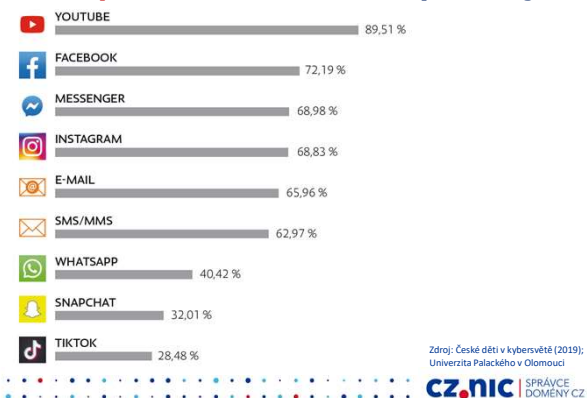

Rizika spojená s používáním mobilních telefonů

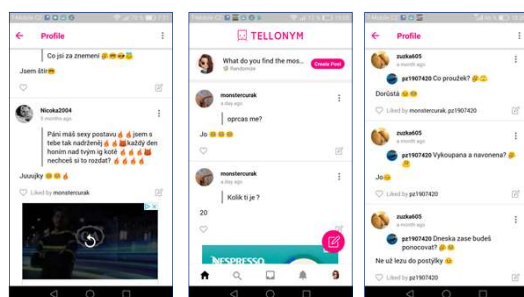
Jaké aplikace děti a mladiství používají?

Jaké aplikace děti a mladiství používají?

Jaké aplikace děti používají?

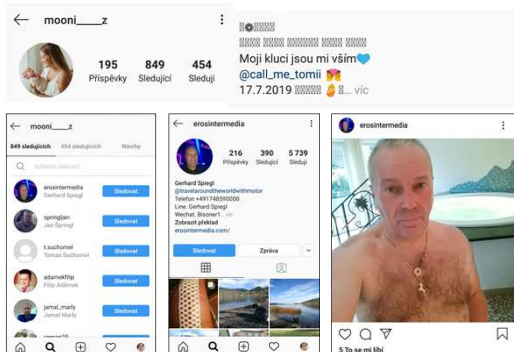

Až příliš aktivní rodiče

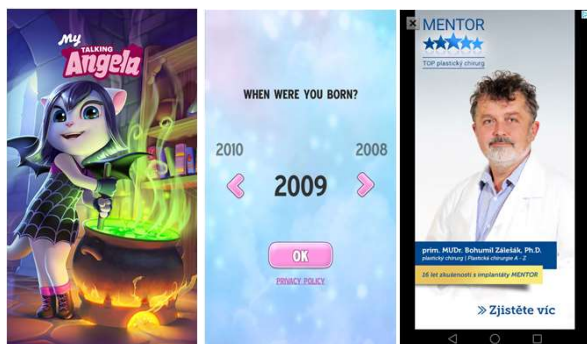

Pár ukázek z Instagramu.

Stojíte o takovéhleho obdivovatele?

Reklamy ve hrách

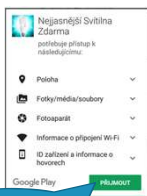

Instalace aplikací

- Instalace nových aplikací představuje **jednu z nejzranitelnějších činností** pro tvůj mobil!

Na co si dát pozor

- Aplikaci instaluj **jen z oficiálních tržišť** (*Google Play, AppStore*). Nikdy neinstaluj aplikaci z **neznámých zdrojů**.
- Pozor na to, k jakým **údajům** dovolíš aplikaci **přístup** (i aktualizace).
- **Data** jsou také peníze!

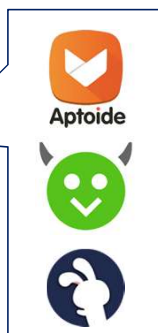
Opravdu „Svítlna“
potřebuje všechny
tyto údaje?

Instalace aplikací

- Instalace nových aplikací představuje **jednu z nejzranitelnějších činností** pro váš mobil!

Na co si dát pozor

- Aplikaci instalujte **jen z oficiálních tržišť** (*Google Play, AppStore*). Nikdy neinstalujte aplikace z **neznámých zdrojů**.
- Pozor na to, k jakým **údajům** dovolíte aplikacím **přístup** (i aktualizace).
- **Data** jsou také peníze!

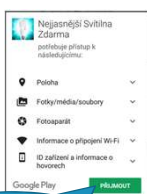

Instalace aplikací

- Instalace nových aplikací představuje **jednu z nejzranitelnějších činností** pro tvůj mobil!

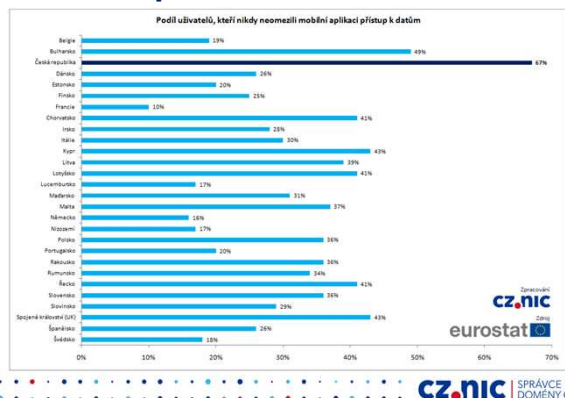
Na co si dát pozor

- Aplikaci instaluj **jen z oficiálních tržišť** (*Google Play, AppStore*). Nikdy neinstaluj aplikaci z **neznámých zdrojů**.
- Pozor na to, k jakým **údajům** dovolíš aplikaci **přístup** (i aktualizace).
- **Data** jsou také peníze!

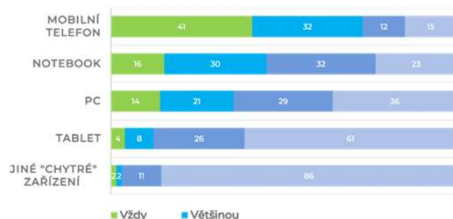

Opravdu „Svítlna“
potřebuje všechny
tyto údaje?

Instalace aplikací : statistika

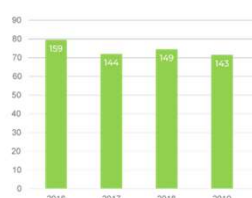

Statistika : Přístup na sociální sítě

Statistika : Čas na sociálních sítích

Každý den
trávíme na soc.
sítích v průměru
143 min.

Rady pro instalaci aplikací

- 1. Nespolehejte na top listy**
Vysoký počet stažení ani recenzí bohužel negarantuje bezpečnost.
- 2. Zvažte komentáře ostatních uživatelů**
Snažte se soustředit rovněž na ty s 1*.
- 3. Pozorně si přečtěte uživatelské podmínky**
Přečtěte si, jaké informace může aplikace sbírat a komu je může poskytovat.
- 4. Pozorně na falešné aplikace**
Na tržištích se bohužel mohou objevit i aplikace od falešných vývojářů

Rady pro instalaci aplikací

WhatsApp

Age. If you live in a country in the European Region, you must be at least 16 years old to use our Services or such greater age required in your country to register for or use our Services. If you live in any other country except those in the European Region, you must be at least 13 years old to use our Services or such greater age required in your country to register for or use our Services.

- 3. Pozorně si přečtěte uživatelské podmínky**
Přečtěte si, jaké informace může aplikace sbírat a komu je může poskytovat.
- 4. Pozorně na falešné aplikace**
Na tržištích se bohužel mohou objevit i aplikace od falešných vývojářů

Minimální věk pro používání app

Instagram

Kdo může používat Instagram. Musíte být starší 13 let. Platné právní předpisy vám nesmí zakazovat přijímání jakékoli části naší služby, nebo pokud jste uvedeni na platném seznamu zakázaných stran, používat služby spojené s platbami.

Facebook

Age. If you live in a country in the European Region, you must be at least 16 years old to use our Services or such greater age required in your country to register for or use our Services

WhatsApp

Age. If you live in a country in the European Region, you must be at least 16 years old to use our Services or such greater age required in your country to register for or use our Services.

Uživatelské podmínky vybraných aplikací

Rady pro instalaci aplikací

Snapchat

Usage Information. We collect information about your activity through our services. For example, we may collect information about how you communicate with other Snapchatters, such as their names, the time and date of your communications, the number of messages you exchange with your friends, which friends you exchange messages with the most, and your interactions with messages (such as when you open a message or capture a screenshot). **Content Information.** We collect content you create on our services, such as custom stickers, and information about the content you create or provide.... **Location Information.** When you use our services we may collect information about your location.

- 3. Pozorně si přečtěte uživatelské podmínky**
Přečtěte si, jaké informace může aplikace sbírat a komu je může poskytovat.
- 4. Pozorně na falešné aplikace**
Na tržištích se bohužel mohou objevit i aplikace od falešných vývojářů

Rady pro instalaci aplikací

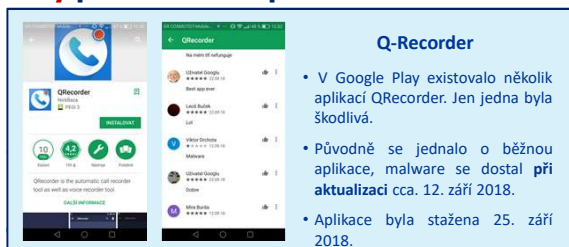
- 1. Nespoléhejte na top listy**
Vysoký počet stažení ani recenzí bohužel negarantuje bezpečnost.

Zvažte komentáře ostatních uživatelů

- 4. Pozorně na falešné aplikace**
Na tržištích se bohužel mohou objevit i aplikace od falešných vývojářů

Rady pro instalaci aplikací

- 4. Pozorně na falešné aplikace**
Na tržištích se bohužel mohou objevit i aplikace od falešných vývojářů

Proč si (také) zabezpečit telefon?

<https://www.mall.tv/martvisdead/pribeh-simony-a-kiany-jedna-fotka-na-instagramu-a-spousta-nenavisti>

Ztráta & zabezpečení

- Nový telefon dnes stojí jako (skromný) počítač. Mnohem cennější jsou ale data v něm (telefonní čísla, fotky...)

Nejnutnější (bezpečnostní) základ

- Na nové SIM kartě si hned **změňte PIN**
- Ochrana telefonu **jen PINem nestačí!**
- Nastavte si **automatické zamknutí** displeje.
- Nainstalujte si **antivirový program** a pravidelně ho aktualizujte. Ty dobré umí pomoci i s nalezením telefonu!
- Žena, kartáček a **mobil se nepůjčují!**
 - Pravidelně zálohujte data!
 - Poznamenejte si IMEI

Neznáte IMEI?
Vytáhněte: *#06#

Ztráta & zabezpečení

- Nový telefon dnes stojí jako (skromný) počítač. Mnohem

Placené	eSET	KASPERSKY	Norton by Symantec
	ESET Mobile Security & Antivirus	Kaspersky Mobile Antivirus	Symantec Norton Security and Antivirus

Nastav si automatické zamknutí displeje.

- Nainstaluj si **antivirový program** a pravidelně ho aktualizuj. Ty dobré umí

Bezplatné	G DATA	SOPHOS	AVG
	G Data Internet Security Light	Sophos Mobile Security	AVG Antivirus 2018 Free

Základní možnosti zabezpečení

Ochrana SIM karty

- **PIN** : je vyžadován pouze při zapnutí, často jednoduchý

Ochrana obsahu telefonu

- **Heslo/PIN** – pozor na jednoduchá hesla
- **Gesto** – pozor na vykreslovací čáru a čistotu telefonu.
- **Otisk prstu** – „univerzální otisky“, snímky z Internetu.
- **Snímek obličeje** (FaceID) – statické snímky, 3D tiskárny.

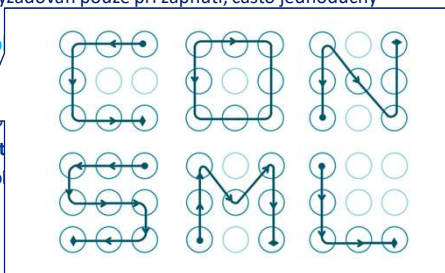
Základní možnosti zabezpečení

Ochrana SIM karty

- **PIN** : je vyžadován pouze při zapnutí, často jednoduchý

Ochrana o

- Heslo/P
- Gesto
- Otisk prst
- Snímek o

Sledování uživatelů

- Většina mobilů umožňuje sledování uživatelů přes tzv. **geolokaci**. Nemusí to být přitom jen GPS, ale i WiFi či BTSky.

Výhody

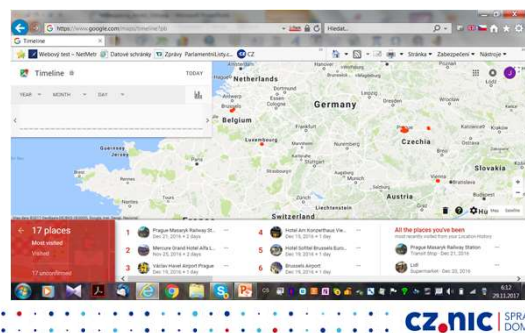
- Najít, kde jsme, když se **ztratíme** v přírodě či neznámém městě.
- Najít nejbližší zastávku, bankomat...
- Sdílet s přáteli místa, která jsme navštívili (Foursquare...)

Ale i nevýhody

- Možnost být sledován!

Co dokáže geolokace?

Pokud používáte **Google+** sleduje Vaši polohu a zanáší ji do mapy. Nevěříte? Zkuste to na <https://maps.google.com/locationhistory>

31

Geolokace: pár tipů

- Vypni si (nebo alespoň omezt) geolokaci přímo v mobilu!
- Zakaž Facebooku automatické přidávání polohy do příspěvků!
- Zkus anonymizační nástroj (např. Do Not Track Me <http://www.abine.com/index.html>)
- **A – přemýšlej, co sdílíš!**

32

Nebezpečí WiFi/Bluetooth

- Připojení přes WiFi šetří tvůj **datový limit (FUP)**. Často je také mnohem **rychlejší**, než síť operátora.

Ale pozor na

- **Veřejné WiFi** – ty jde snadno odposlouchávat.
- **Automatické připojování k WiFi** – šetří baterku a brání připojení k „fake“ sítím.
- Komu povolíš přístup přes **Bluetooth**. Určitě jej **nemít neustále zapnutý**.

33

Fotografie a videa

I na zveřejňování fotek/videí se vztahují zákony
(a školní pravidla).

§ 84 – Občanského zákoníku

Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

§ 85 – Občanského zákoníku

(1) Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.
(2) Svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

§ 192 – Trestního zákoníku

(1) Kdo přechovává fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá **dítě** nebo osobu, jež se jeví být dítětem, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky.
(2) Stejně bude potrestán ten, kdo prostřednictvím informační nebo komunikační technologie získá přístup k dětské pornografii.

Do 18 let!

QR kódy

- QR kódy umožňují rychle „přepsat“ vizitku nebo webovou adresu. Mohou ale obsahovat i další informace.

Ale pozor

- Nepublikuj** na Internetu žádné QR kódy, o kterých **nevíš, co obsahují**.
- QR kód je jako šifra a **ty nikdy nevíš, na jakou stránku tě zavede**. Může být nakažena např. virem!

Vysoké účty : FUP (Fair User Policy)

- Omezení** spotřebovaných dat, většinou při paušálech. Problém zejména u levnějších tarifů, kdy po vyčerpání je data nutná **dokupovat**.

Kolik dat spotřebuje?

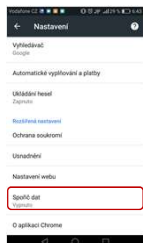
- Načtení titulní stránky iDnes.cz?
- Jedna minuta videa
 - 720 p
 - 1080 p
 - 4k

Vysoké účty : FUP (Fair User Policy)

- Omezení spotřebovaných dat, většinou při paušálech. Problém zejména u levnějších tarifů, kdy po vyčerpání je data nutná **dokupovat**.

Kolik dat spotřebuje?

- Načtení titulní stránky iDnes.cz? 1,2 MB
- Jedna minuta videa
 - 720 p 15 MB
 - 1080 p 20 MB
 - 4k >100 MB

Vysoké účty a skryté poplatky

Prozváněči

- Pozor na zpětné volání za zmeškané hovory ze zahraničních čísel (wangiri).

Roaming

- Zatímco v zemích EU platíš za volání stejně, jako v ČR, v ostatních zemích platíš i za příchozí hovory.

Roaming
Použití mobilního telefonu
v síti zahraničního operátora

Freemium aplikace

- Zatímco vlastní aplikace je zdarma, v průběhu jejího používání platíš za různé „vychytávky“ jako lepší auto, zbraň....

Zdravotní rizika

Problémy při usínání

Mobilní telefony vyzařují tzv. **modré světlo**, které potlačuje tvorbu hormonu **melatoninu**. Odborníci doporučují mobilní telefon nepoužívat 2 hodiny před spaním.

Ztráta soustředění a paměti

Mobilní telefony nás často ovlivňují i svoji **přítomností**. Např. u žáků **méně vyřešených** matematických **úloh** při položeném mobilu na stole, schopnost zapamatovat si **slovíčka** při používání v Google Translate či cestu při použití **navigace**.

Nenávistné projevy na Internetu (hate-speech)

Platí na internetu svoboda slova?

Co vše není na internetu legální?

Legální nebo nelegální?

§ 356: Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Trest: Podmíněný trest 8 měsíců se zkušební lhůtou 1,5 roku, pokuta 20 000 Kč.

Legální nebo nelegální?

Exekutor = škodná. Střelba OK. Neschvaluju střelení, nebo trestnou činnost, jen si myslím, že v případě exekutorské mafie je střelba v pořádku, když si nedá říct po dobrém.

Komentář umístěný do diskuze pod článkem „Muž v Plzni střelil na exekutory, jeden je zraněný“ na serveru Novinky.cz

§ 365: Schvalování trestního činu

Trest: Podmíněný trest 8 měsíců se zkušební lhůtou 1,5 roku, pokuta 20 000 Kč.

Legální nebo nelegální?

Smrt našich vojáků v Afghánistánu nebyla zbytečná. Souhlasím a jsem vděčný afghánským odbojářům, že nás těch šmejdu zbavili. Bez nich nám bude líp!

Jeden z komentářů umístěný na osobní FB profil a zároveň profil Armády ČR po smrti čtyř českých vojáků v Afghánistánu.

§ 365: Schvalování trestního činu, **§ 404** Projev sympatií k hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka.

Trest: Podmíněný trest 1 rok se zkušební lhůtou 2,5 roku.

Tipy pro výuku

www.JakNaInternet.cz

knihy.nic.cz

BezpecneNaNetu

@BezpecneNaNetu

www.martyisdead.cz

Dárek

Kniha **ON-LINE ZOO**

- Založen na příbězích zvířátek v ZOO, které se potýkají s problémy on-line světa:

závislost

kyberšikana

grooming

sexting

on-line nákupy

- Ideální materiál pro děti 1. – 3. tříd ZŠ.
- Nově dostupné jako audiokniha .
<https://edice.nic.cz/#zoo>

CZ.NIC SPRÁVCE DOMÉN CZ

BEZPEČNĚ NA NETU

@BezpecneNaNetu

BezpecneNaNetu

CZ.NIC SPRÁVCE DOMÉN CZ
